

GRADSKI MUZEJ

Matice hrvatske 1, 34000 Požega, tel./faks 034/272-130

Tip muzeja:	opći muzej
Vrsta muzeja:	zavičajni
Djelokrug:	lokalni
Osnovano:	1924.
Osnivač:	grad
U sastavu:	
Sastavljen od:	
Broj stručnih djelatnika:	4
Ravnatelj:	Dubravka Sokač-Štimac
Voditelj:	

Stručni djelatnici:
Lidija Ivančević-Španiček (*viša kustosica*), Dubravka Matoković (*kustosica*), Dubravka Sokač-Štimac (*muzejska savjetnica*), Mirjana Šperanda (*viša kustosica*)

1. Skupljanje građe

1.2. Terensko istraživanje

- U sklopu djelatnosti Arheološkog odjela provedena su u ožujku i travnju 2000. g. zaštitna arheološka istraživanja u dvorištu bivšega Isusovačkog kolegija u Požegi (danas biskupski dvor). Otkriven je kameni zid u dužini 5 m, najvjerojatnije iz predturskog doba. Riječ je o nalazu zida ili neke srednjovjekovne građevine odnosno dijela ograde oko crkve sv. Lovre. Zid se proteže prema istoku i zapadu duž jedne strane crkve sv. Lovre. Pronađeni materijal (oko 150 kom.) upućuje na kontinuitet naseljavanja od prapovijesti do kasnoga srednjeg vijeka (keramika, metal i građevini materijal).
- U srpnju 2000., u trajanju od 14 dana, Gradski muzej nastavio je arheološka istraživanja u dvorištu kasnogotičko-renesansne utvrde u Kaptolu, nedaleko od Požege. Istraživanja su provedena sredstvima Ministarstva kulture RH. Otkrivena je velika trobrodna crkva dužine 33, 80 m i širine 18, 05 m. Temelji crkve imaju smjer istok — zapad, a na istoku su pronađeni temelji izduženoga poligonalnog svetišta s dva kontrafora i cijeli gotički oltar. U južnoj lađi crkve otkriveni su temelji dviju kvadratnih prostorija. Jedna kapela ima sačuvan manji pravokutni oltar ispod kojega je velika kripa. U drugoj je kapeli pronađena velika grobnica zidana kamenom i ciglom. Prilikom istraživanja pronađeno je mnogo ulomaka srednjovjekovne keramike, fresaka, kamenih gotičkih dijelova, metala i rimski građevini materijal (oko 100 kom.).
- U srpnju 2000. Muzej je nastavio arheološka istraživanja u trajanju 16 dana na benediktinskoj opatiji Rudini. Istraživanja su nastavljena nakon 11 godišnje stanke sredstvima Ministarstva kulture. Otkriveni su temelji starije srednjovjekovne građevine smjera istok — zapad, u dužini 13, 5 m i širini 5, 5 m. U tom je dijelu pronađen dio kamenog oltara, freske i keramika. U sjevernom tornju crkve otkrivene su dvije zidane grobnice građene velikim kamenim blokovima. Tim iskapanjima otkriveni su i temelji južnog tornja, što svjedoči da je romanička crkva sv. Mihovila imala dva tornja na pročelju. U samostanskom dijelu na sjeveru otkriveni su novi zidovi, mnoštvo keramike i fresaka, kamen s latinskim natpisom HIC IACET MARCO (Ovdje leži Marko), mala škropionica i nadgrobni srednjovjekovni spomenik. U

predvorju crkve otkriveno je 6 novih zidanih grobnica, a izvan crkve, na istoku, otkopana je zidana grobnica s dva kostura — žene i djeteta, te jednim kosturom muškarca. Mnoštvo materijala od fosila, školjki i ježinaca iz Panonskog mora, rimskoga građevnog materijala, srednjovjekovne keramike, metala i fresaka upućuje na kontinuitet življenja na tom nalazištu.

- Kustos etnologije istraživao je korizmene i uskrzne običaje u selima požeškog kraja — Bišupcima, Dolcu, Vetovu i Čaglinu te sudjelovao je u Komisiji za izbor najljepše nošnje na IIDAS-u u Pleternici.

Rudina, zidana grobnica G-8 s kosturom muškarca

Miroslav Kraljević, *Sv. Juraj ubija zmaja*, freska, 1908.

- U sklopu rada Odjela povijesti prikupljen je promidžbeni materijal u Požegi u povodu stranačkih i predsjedničkih izbora (plakati, leci i brošure — ukupno 30 kom.). Dokumentacija vezana za rad požeške biskupije (plakati, pozivi i brošure) skupljena je za Povijesni odjel (20 kom.).
- U sklopu Odjela povijesti umjetnosti obavljeno je istraživanje skulpture sv. Josipa u franjevačkom samostanu u Požegi; u crkvi sv. Terezije proučavana je freska Miroslava Kraljevića *Sv. Juraj u Požegi*. Voditelj spomenutog odjela sudjelovao je kao povjesničar umjetnosti u arheološkim istraživanjima na Rudini, a izrađivao je crtačku dokumentaciju na terenu.

1.3. Darovanje

- Obitelj Perić iz Požege ugovorom je darovala Gradskome muzeju fresku svetog Juraja slikara Miroslava Kraljevića, koja se nalazila na zabatu bivše vinogradarske kuće obitelji Kraljević u Požegi. U listopadu 2000. stručnjaci HRZ-a iz Zagreba skinuli su fresku, koja će nakon restauracije biti prezentirana javnosti u Gradskome muzeju. Skidanje freske financiralo je Ministarstvo kulture.
- Ante Martinović poklonio je Muzeju nekoliko uporabnih predmeta, fotografija i knjiga (15 kom.) iz ostavštine Mate Bišćanina iz Požege.
- U srpnju 2000. donacijom Ljube Gnjatovića Muzej je obogaćen gradom vezanom za Crveni križ, HPD Vijenac i Ligu za borbu protiv raka iz Požege (oko 500 predmeta).
- Limena glazba Trenkovi panduri poklonila je Muzeju tri kompleta odora svojih članova.

2. Zaštita

2.1. Preventivna zaštita

- Oprana je velika količina ulomaka keramičkih posuda i metalnih predmeta pronađenih arheološkim istraživanjima u Požegi, Kaptolu, Rudini i u nekoliko slučajnih pronalazaka u požeškom kraju (370 kom.).
- U sklopu Etnografske zbirke obavljena je zaštita tekstilnih predmeta od moljaca i drugih štetnih utjecaja.

2.3. Restauracija

Završena je restauracija zastave bana Jelačića iz 1848. godine, koju je financiralo Ministarstvo kulture RH. Restauraciju je obavila Iva Čukman iz Zagreba. Zastava je izrađena na bijeloj

svili i oslikana je s obje strane (123 x 124 cm). Na jednoj je strani lik dvoglavog orla koji na prsima drži grb Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije.

Na drugoj je strani lik Bogorodice s Djetetom iznad koje piše »Što Bog da i sreća junačka«. Zastava je u Muzeju stigla kao poklon oblasnoga velikog župana 1926. godine i ima posebno mjesto u Povijesnom odjelu jer je vezana za revolucionarna zbivanja 1848. g. u Požegi.

3. Dokumentacija

3.3. Fototeka

Dopunjena je s 462 fotografije.

- Arheološki odjel: 125 fotografija (terenske snimke s iskopavanja)
- Odjel umjetnosti: 215 fotografija (predmeta sakralne umjetnosti i izložbi)
- Povijesni odjel: 50 fotografija (predmeta i rušenje kuća u Požegi)
- Etnološki odjel: 72 fotografije (terenske snimke seoske arhitekture i etnografskih predmeta u Muzeju)

3.6. Hemeroteka

Dopunjena sa 167 jedinica: članci u Arheološkoj, Povijesnoj, Etnografskoj zbirci te zbirci umjetnina (arheološka istraživanja, rad Muzeja i izložbe)

3.7. Planoteka i fond dokumentacijskih crteža

Dopunjena s 3 plana i 25 crteža. Planovi i crteži vezani su za arheološka istraživanja u Požegi, Kaptolu i Rudini.

3.8. Stručni arhiv

Arhiv je dopunjen s 58 jedinica, a vezan je za 4 odjela Muzeja. Otvoreni su fascikli o terenskim istraživanjima arheoloških lokaliteta, te proučavanjima požeških obitelji i uskrasnih običaja.

3.9. Računalna obrada građe

Obradena je 1 jedinica.

4. Knjižnica

4.1. Nabava

Muzej je dobio na dar 27 naslova knjiga i kataloga.

4.5. Ostalo

Kustosi Muzeja pružali su usluge korisnicima muzejske građe: učenicima srednjih i osnovnih škola, studentima iz Požege i Osijeka te pojedinim građanima u svezi s različitim temama vezanim za zavičajnu prošlost.

5. Stalni postav

Muzej od 1990. g. nema stalni postav, jer su u tijeku veći građevinski radovi na tri zgrade u vlasništvu Muzeja, u kojima će biti novi stalni muzejski postav. Djelatnici Gradskog muzeja otvorili su u povodu Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2000. privremeni stalni postav u dvije prostorije u prizemlju zgrade Muzeja s predmetima iz svih zbirki (Arheološke, Etnološke i Povijesne zbirke te Zbirke umjetnina).

6. Stručni rad

6.1. Ekspertize

Napravljeno je 36 ekspertiza. Kustosi Muzeja obavljali su ekspertize za pojedine predmete iz svih muzejskih zbirki: Arheološke, Povijesne i Etnografske zbirke te Zbirke umjetnina.

6.2. Posudba (i davanja na uvid)

- Iz Arheološkog odjela povjesničarima umjetnosti iz Budimpešte davani su na uvid svi kameni predmeti s Rudine koji se nalaze u muzejskom depou, i to radi posudbe 8 predmeta za izložbu *Benediktinske opatije u karpatskom bazenu*, otvorenu 21. ožujka 2001. u Pannonhalmi.
- Iz Povijesnog odjela davani su na uvid Glasnici županije požeške, zbirka plakata, te građa o glazbenom životu Požege do 1918. g.

6.4. Sudjelovanje na kongresima, seminarima

Kustosi Muzeja prisustvovali su stručnom skupu *Dani europske baštine podunavskih zemalja u Vukovaru i Iloku* u listopadu 2000. g.

6.5. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

- Sokač-Štimac, Dubravka. *Rimski nalazi u Imrijevcima*. // Požeški pučki kalendar 2000. Str. 48-49.
- Ivančević-Španiček, Lidija. *Slikar hrvatskog bidermajera*. // Požeški pučki kalendar 2000. Str. 46-47.
- Šperanda, Mirjana. *Vilma Nožinić — operna pjevačica*. // Požeški pučki kalendar 2000. Str. 38-39.
- Matoković, Dubravka. *Kad se vito kolo ufatilo*. // Požeški pučki kalendar 2000. Str. 119-120.
- Šperanda, Mirjana. *Različite vijesti s kraja prošlog i početka ovog stoljeća*. // Priredbe i informacije. Siječanj 2000., str. 2-3.
- Šperanda, Mirjana. *Thallerova koliba*. // Priredbe i informacije. Ožujak 2000.
- Šperanda, Mirjana. *Donacija obitelji Kuntarić*. // Priredbe i informacije. Lipanj 2000., str. 2-3.
- Šperanda, Mirjana. *Požega — slobodni kraljevski grad*. // Priredbe i informacije. Rujan 2000., str. 2-3.
- Šperanda, Mirjana. *Razvoj fotografije u Požegi*. // Priredbe i informacije. Listopad 2000., str. 6-7.
- Ivančević-Španiček, Lidija. *Dan zaštite spomenika kulture*. // Priredbe i informacije. Veljača 2000., str. 2-3.
- Ivančević-Španiček, Lidija. *Ljeto 1908. g. — Kraljevićevo ljeto*. // Priredbe i informacije. Srpanj/kolovoz 2000., str. 2-3.
- Ivančević-Španiček, Lidija. *Barokna skulptura sv. Josipa u Požegi*. // Priredbe i informacije. Prosinac 2000., str. 4-5.
- Sokač-Štimac, Dubravka. *18. svibnja — Međunarodni dan muzeja*. // Priredbe i informacije. Svibanj 2000., str. 2.
- Sokač-Štimac, Dubravka. *Arheološka istraživanja benediktinske opatije sv. Mihovila na Rudini*. // Priredbe i informacije. Studeni 2000., str. 2-3.
- Matoković, Dubravka. *Svetkovanje Uskrsa u požeškom kraju*. // Priredbe i informacije. Travanj 2000., str. 2-3.

6.7. Tečajevi, studijska putovanja

Voditelj Odjela umjetnosti u Zagrebu sudjelovao je na seminaru *Inventiranje crkvene kulturne baštine* koji je u trajanju dva dana organizirala Zagrebačka biskupija.

Zastava bana Josipa Jelačića, 1848.

6.9. Identifikacija / Determinacija građe

Kustosi Muzeja obavili su determinaciju pojedinih predmeta iz svojih odjela — ukupno 12 kom.

6.13. Ostalo

U sklopu teme *Europa-zajednička baština 1999/2000.*, održane u proljeće 2000. u Osijeku, prezentirana je izložba *Pješčenjak u graditeljstvu Slavonije*, koju je organizirala Uprava za zaštitu kulturne baštine Konzervatorskog odjela u Osijeku. Na izložbi su bile i kamene konzole s Rudine, koje su prezentirane i u sklopu Međunarodnog foruma kulture, održanoga u Vukovaru, a izložba je prenesena u Gradski muzej u Iloku.

8. Stručni i znanstveni skupovi u organizaciji i suorganizaciji muzeja

8.2. Stručni skupovi

Gradski muzej u Požegi organizirao je jesenski susret muzealaca i galerista istočne Hrvatske 24. studenoga 2000. u Gradskome muzeju u Požegi. Tema susreta bila je *Nova izdanja slavonskih muzeja*. Sudionici susreta razgledali su izložbu fotografija Voćina, koja je predstavljena u povodu izlaska knjige *Kulturna i povijesna baština Voćina*. Sudionici skupa posjetili su stari grad i arheološko nalazište u Kaptolu.

9. Izložbena djelatnost

- *Na tragu sakralne baštine Požeške biskupije*
Požega, Gradski muzej, 18. prosinca-26. travnja
Autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Lidija Španiček
Broj izložaka: 90

Vrsta izložbe: umjetnička, tuzemna, studijska

Tema: izloženi su sakralni predmeti — slike, skulpture, tekstil i crkveno liturgijsko posuđe iz crkava požeške biskupije.

Korisnici: odrasli i djeca

- *Originalni dokumenti iz vremena Marije Terezije*
Požega, Gradski muzej, 30. ožujka-5. travnja
Autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Mirjana Šperanda
Broj izložaka: 25
Vrsta izložbe: povijesna, tuzemna, informativna
Tema: izloženi su originalni dokumenti vezani za Mariju Tereziju i njezino doba (diplome, povelje i dr.).
Korisnici: odrasli i djeca
Prigodom posjeta Požezi izložbu je posjetio gospodin Otto von Habsburg sa suprugom.
- *Svetkovanje Uskrsa u požeškom kraju*
Požega, Gradski muzej, 19. travnja-1. svibnja
Autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Dubravka Matoković
Broj izložaka: 118
Vrsta izložbe: etnografska, tuzemna, edukativna
Tema: prikazani su običaji korizme i Uskrsa u požeškim selima u prvoj polovici 20. st. i pojedini elementi uskrsnog slavlja u gradu.
Korisnici: odrasli i djeca
- *Privremeni stalni postav*
Požega, Gradski muzej, svibanj — prosinac 2000.
Autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Dubravka Sokač-Štimac, Lidija Španiček, Mirjana Šperanda i Dubravka Matoković
Broj izložaka: 120
Vrsta izložbe: arheološka, etnografska, povijesna, umjetnička, tuzemna, studijska
Tema: obuhvaćeni su muzejski predmeti, najkarakterističniji za razdoblje od prapovijesti do 20. st. (prapovijest, rimsko doba, srednji vijek, razvoj grada Požege i požeške županije, razna društva i obrti, Miroslav Kraljević, Gustav Poša, Matko Peić i Dragutin Lerman).
Korisnici: odrasli i djeca
- *Prošlost Požege i okolice*
Požega, vojarna, lipanj — prosinac 2000.

Požeški biskup msgr. dr. A. Škvorčević i Otto von Habsburg sa suprugom razgledaju izložbu *Na tragu sakralne baštine požeške biskupije*

Autorice stručne koncepcije i likovnog postava: Lidija Španiček, Mirjana Šperanda i Dubravka Matoković

Broj izložaka: 52

Vrsta izložbe: povijesna, etnografska, tuzemna, informativna i pokretna

Tema: na izložbi je fotografijama i predmetima iz Povijesne i Etnografske zbirke prikazana povijest Požege i život požeškog kraja.

Korisnici: ročnici, djelatnici vojarne i njihovi gosti

- *Od pradomovine do domovine — u potrazi za hrvatskim iskonom*

Požega, Gradski muzej, 27. svibnja-12. lipnja

Autori stručne koncepcije i likovnog postava: Dubravka Sokač-Štimac, Mirjana Šperanda u suradnji s fra Bogdanom Cvetkovićem

Broj izložaka: 280

Vrsta izložbe: povijesna, arheološka, tuzemna, informativna, pokretna

Tema: na izložbi su prikazane karte, arheološki nalazi, knjige, brošure i razni članci vezani za proučavanje podrijetla Hrvata.

Korisnici: odrasli i djeca

- *Robert Emil Tanay — izložba slika*

Požega, Gradski muzej, 8.-16. prosinac

Autorica stručne koncepcije i likovnog postava: Lidija Španiček

Broj izložaka: 28

Vrsta izložbe: umjetnička, tuzemna, samostalna

Tema: dvije umjetnikove slikarske faze — dalmatinski i slavonski pejzaži

Korisnici: odrasli i djeca

10. Izdavačka djelatnost

10.1. Tiskovine

- Katalog izložbe *Na tragu sakralne baštine požeške biskupije* i plakat za izložbu; autorica: Lidija Španiček
- Katalog izložbe *Svetkovanje Uskrsa u požeškom kraju* i plakat; autorica Dubravka Matoković

10.2. Audiovizualna građa

Videokaseta izložbe *Na tragu sakralne baštine požeške biskupije*

11. Edukativna djelatnost

11.1. Specijalna vodstva

- Muzej je posjetio Otto von Habsburg i uz stručno vodstvo razgledao dvije izložbe koje su se u to vrijeme održavale u Muzeju.
- Msgr. Giulio Einaudi je u jesen 2000., prigodom posjeta požeškoj biskupiji posjetio benediktinsku opatiju Rudinu i srednjovjekovni grad Kaptol (uz stručno vodstvo).

12. Odnosi s javnošću (PR)

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

- Kustosi Muzeja sudjelovali su u radioemisijama na Županijskom radiju Požega, radiju Vallis aurea i Radio Zagrebu s temama *Arheološka istraživanja u Kaptolu i na Rudini*, o izložbama *Na tragu sakralne baštine požeške biskupije* i *Svetkovanje Uskrsa u požeškom kraju*, o Milki Trnini, o spomeniku Presvetom Trojstvu i o zgradi Muzeja.
- HTV je snimao muzejske predmete iz zbirke Gradskog muzeja za emisije o barunu Trenku, pjevačici Vilmi Nožinić, Dragutinu Lermanu i o povijesti Požege.

14. Ukupan broj posjetitelja

Muzej su posjetile 5 893 osobe.

15. Financije

15.1. Izvori financiranja

• RH:	13%
• Lokalna samouprava:	85%
• Vlastiti prihodi:	2%

15.2. Odnos troškova za materijalne i programske djelatnosti u odnosu prema ukupnom prihodu muzeja

Troškovi za materijalnu i programsku djelatnost:	34%
--	-----